

Силабус курсу

Методологія наукових досліджень

Ступінь вищої освіти – магістр
Освітньо-наукова програма «Соціальна робота та соціальна політика»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор **Фурман Анатолій Васильович**

Контактна інформація

anatoliy_furman@yahoo.com+380974427595

Опис дисципліни

Дисципліна “Методологія наукових досліджень” спрямована забезпечити професійне оволодіння майбутніми спеціалістами принципами, технологіями і техніками проведення фундаментальних і прикладних досліджень у різних сферах суспільної практики, а також підвищити їхню методологічну культуру та навчити її способам колективної мислекомунікації.

Структура курсу

Годин и (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4/2	1. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг	Знати: про методологію та її значення у розвитку сучасної науки, її зміст та структуру; вміти використовувати отримані знання в нових умовах, при вивченні інших дисциплін.	Тести, проблемні завдання
4/2	2. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік	Знати про предмет методологічного аналізу; методи тестування, опитування, бесіди, аналізу продуктів діяльності, мисленнєвого експериментування, наукового проектування, прогностного моделювання, анкетування, кількісного і якісного аналізу даних; вміти організувати та здійснювати наукове дослідження.	Тести, проблемні питання, кейси
4/2	3. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості	Знати про методологію науки і методологічну роботу у сфері пізнавальної творчості. Здатність до винахідництва, здійснювати ґрунтовні дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.	Проблемні питання
4/2	4. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне	Знання про індуктивізм, конвенціоналізм, фальсифікаціоналізм та історизм як основні методологеми філософії науки; принципи, умови та засоби фундаментального	Питання на світоглядну компетентність

	експериментування	експериментування в гуманітарній сфері суспільства.	
4/2	5. Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика	Знати теорію, методологію, технологію і практику як галузей науки, їх особливості; знати про науковий план і науковий проект; вміти виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми.	Питання на суспільно-дослідницьку компетентність
4/2	6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки	Знати філософські і загальнонаукові принципи, закони і категорії діалектики, економічні закони і категорії, дисциплінарні та міждисциплінарні методи дослідження в економічній теорії.	Тести, проблемні питання
6/3	7. Методологія наукових досліджень у сфері освіти	Знати соціально-культурну парадигму розвитку освіти та її методологічний аналіз, національну доктрину розвитку освіти в Україні; здійснювати порівняльний аналіз традиційної та інноваційної освітніх систем.	Тести, проблемні питання

Літературні джерела

1. Анисимов О.С. Методология: функция, сущность, становление. – М.: ЛМА, 1996. – 380 с.
2. Андраш І. Епістемі в теорії і практиці соціальної роботи / Інна Андраш / Психологія і суспільство. – 2013. – Спецвипуск – С. 142–144.
3. Гуменюк О. Методологія пізнання освітнього вчинку в контексті інноваційно-психологічного клімату / Оксана Гуменюк // Психологія і суспільство. – 2012. – №1. – С. 47–81.
4. Жариков Е.С. Методологический анализ возможностей оптимизации научного творчества. – К., 1986. – 170 с.
5. Історія філософії: [словник] / За заг. ред. д.ф.н., проф. В.І. Ярошовця. – [2-е вид., перероб.]. – К.: Знання України, 2012. – 1087 с.
6. Капица П.Л. Эксперимент, теория, практика. – М.: Наука, 1977. – 351 с.
7. Кун Т. Структура научных революций: Пер. с англ. – 2-е изд. – М.: Прогресс, 1977. – 300 с.
8. Лакатош И. Методология исследовательских программ // Вопросы философии. – 1995. – №4. – С. 135–154.
9. Лакатош І. Дослідницькі програми Поппера і Куна у фокусі фальсифікаціонізму / Імре Лакатош // Психологія і суспільство. – 2013. – №4. – С. 6–17.
10. Метод. Методология // БСЭ. – Том . – М., 1975. – С. 472–485.
11. Методологія економічної теорії // Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2. – К.: Академія, 2002. – С. 353–355.
12. Методологія парадигмальних досліджень у соціальній психології : [монографія] / Анатолій В. Фурман. – Тернопіль: ВПЦ Економічна думка ТНЕУ, 2013. – 100 с.
13. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Львів: Світ, 2001. – 400 с.
14. Мочерний С. Поняття “методологія” та його структура // Психологія і суспільство. – 2002. – №2. – С. 58–82.
15. Степин В.С. Культура // Вопросы философии. – 1999. – №8. – С. 61–71.
16. Теория // БСЭ: 3-е изд. – Т.25. – М., 1976. – С. 434–436.
17. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки. – М.: Наука, 1986. – 378 с.
18. Фурман А.В. Психокультура української ментальності. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 132 с.
19. Фурман А.В. Фундаментальний експерименту школах України: алгоритм пошуку // Освіта і управління. – 1977. – Т.1, №3. – С. 39–56.
20. Фурман А.В. Методолог – професія майбутнього / Психологія і суспільство. – 2016. – №1. – С. 16–42.
21. Фурман Анатолій Васильович, Ребуха Л.З. Складники і форми методологічної організації комплексної гуманітарної експертизи // Науковий огляд № 4 (47), 2018
22. Фурман А.В. Модульно-розвивальний оргпростір методологування: ідея мислевчинення / Психологія і суспільство. 2016 – №4. – С. 29–31
23. Фурман Анатолій Васильович, Ребуха Л.З. Складники і форми методологічної організації комплексної гуманітарної експертизи // Науковий огляд № 4 (47), 2018
24. Фурман А. В. Методолог - професія майбутнього / А. В. Фурман // Психологія і суспільство. – 2016. – № 1. – С. 16–42.

25. Чуйко В. Чотири методології філософії науки: особливості та сфери застосування // Філософська думка. – 2000. – №1. – С. 3–26.
26. Швалб Ю. М. Методология и теория экспертной деятельности: психологические аспекты: [монография] / Ю. М. Швалб. – К.: «Основа», 240 с.–2013.
27. Щедровицький Г. Методологічна організація сфери психології // Психологія і суспільство. – 2000. – №2. – С. 7–24.
28. Щедровицький Г.П. Философия. Наука. Методология. – М.: Шк. Культ. Полит., 1997. – 656 с.
29. Экономическая психология / Под ред. И.В. Андреевой. – СПб: Питер, 2000. – 512 с.
30. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради . – К.: Ред. “Бюлетеня ВАК України”, 1999. – 80 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	10
Модуль 1 (теми 1-2) – проблемні питання, тести	20
Модуль 2 (теми 3-7) – проблемні питання, тести	20
Ессе (теми 1-7) – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен (теми 1-7) – тести, завдання	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом